

YAPRAK

Her ayın biriyle onbeşinde çıkar
Fikir, Sanat Gazetesi
Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare
eden : Orhan Veli Kamik

Yıl: 2 Sayı: 18

15 Ocak 1950
15 Kuruş

Abone: 6 aylığı 150, Yıllığı 300 Kuruş
Adres: Posta Kutusu 179, Ankara
Güney Matbaacılık ve Gazetecilik
T.A.O. — Ankara

4 X 400 ENGELLİ

— Yahya Kemal Beyatlı'ya —

Birinci Osman
Birinci Orhan
Birinci Murat
İkinci Osman
Üçüncü Orhan
Dördüncü Ahmet
Beşinci Mehmet
Üçüncü Osman
Altıncı Mehmet
Dayan Mehmet
Dördüncü Osman
Yedinci Mehmet
İkinci Osman
Üçüncü Ahmet
Haydi Mehmet
Mehmet Birinci

Melih Cevdet ANDAY

Halktan Çözülen Aydın

Bu memleketin talihi, daha doğrusu büyük talih-sizliği, aydınlığıyla büyük kitlesinin bir türlü kavramama m. i. s. aynı safta bulunmamış, aynı potada eriyememiş olmasındadır. Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan bugüne kadar Türk halkı aydınlardan ne fayda gördü diye kendimize bir sorsak, karşılık bulmakta çok güçlük çekeriz. İmparatorluğun en parlak devirlerinde bile, halk Anadolu'da ve Rumeli'de emeğini, gücünü, etini, canını devlet uğruna, İstanbul'daki hükümdarlarla etrafındaki bir avuç ceberut uğruna harcarken, memleketin aydın midye gibi kabuğuna çekilmiş, yığınla arasındaki bütün bağları koparmış, sanatını, bilgisini, beşirini saraydaki efendisinin hizmetine koymuştur. Böyle aydınlardan ne hayır beklenir? Onun derdi günü, efendilerinin iltifatına nail olabilmek için türlü şaklabanlıklar yapmak, kendisi inanmasa bile efendilerinin düşüncüklerini, yaptıklarını savunmak, zamanın rüzgarına göre yelken açmaktır. Osmanlı devletinin yetiştirdiği bütün kalbur üstü bilginler, sanatkarlar, aydınlar birkaç istisna bir yana bırakılırsa onlara alet olmaktan başka işe yaramadılar. Bu sebepledir ki, millet onların dilini anlamadı, sevmedi; edebiyatını, şiirini, musikisini benimsemedi; medresesinden faydalanamadı. Osmanlı aydını da, ufacık bir zümrenin beğendiği yapmacık bir edebiyat, din hurafelerini aşamayan kısır bir sanat, kof bir medrese bilgisiyle baş başa kaldı. Bu, halktan uzaklaşmanın kefaretidir.

Endişesi belirir. Ama bu gelişme kolayca olup bitmiş değildir. İleri-lik cereyanlarına karşı ayak direyenler burada da kendilerini göstermişler, aydınla halkın aynı ayrı şeyler olduğunu, ikisinin hiçbir zaman aynı seviyede bulunamayacağını iddia etmişler, halkın hizmetine girmek isteyen ülkücü gençleri yollarından alkoymak için ellerinden geleni yapmışlardır. Bunlar, tıpkı eski devirlerin rahat düşkünlü dalkavukları gibi, halkı birseyden anlamaz, değer bilmez, bir zümre olarak gören, kendilerini de bulunmaz Hint kumaşı sanan birtakım zavallılardır. Bunların içinden yetişen sanatkar kötlü sanatkarlar; bilgileri sahte bilgidir. Bir yandan halkı hiçe sayar, halk düşmanlığı ederken, öte yandan halkın kendilerini beğenmesini, başında taşmasını isterler. Beğenilmediler, sevilmediler mi, kabahat halk denilen cahil halk sürüsündedir. Peki, mademki halkın seviyesi düşüktür, mademki halk bir şeyden anlamaz, niçin kendinizi ona beğendirmeye, onun başının taçı olmaya ne kadar önem verirsiniz? diye sorulsa, buna da cevap bulamazlar. Kısaca, bugün hâlâ bazı artıkları içimizde dolayan bu çeşit aydınlar, bu memleketin kara talihi, yılmaz karasıdır.

Türk aydını ile Türk halkının ilk defa kucaklaştığını görmek için pek yakın zamanlara kadar gelmek gerekir. Demokrasinin, büyük kütleye inanmak demek olduğunu ilk defa Cumhuriyet çocukları anladılar. Bugün artık halk kütlesiyle el ele vermeden doğru yolda yürümenin imkânsız olduğunu bilen bir nesil yetişmiştir. Kafasında bilim ışığı, gönlünde halk sevgisi, elinde halk menfaatleri pusulası bulunan bir nesil kandırmaya çalışanlar boşuna yorulurlar. Onlar, halktan çözülenlerin yolunda asla yürümeceklerdir. Zira bilirlir ki, böyle bir çözümlü aydını, köktünden sökülmüş ağaç gibi kurutur. Aydın adına hak kazanmak için, memleket ve dünya gerçeklerine bir an bile göz yummamak, büyük kütlenin önünde, ama elimiz sıkı sıkıya kütlenin eline sarılmış olarak, yürümek gerektir.

YAPRAK

ÇUKUROVA

Çukurova sabır ovasıdır.
Lokmasını göç edenleri bilir.
Yakmasını yıkmasını boğmasını bilir.
Çukurova sabır ovasıdır.

Arif DİNO

Rüzgârda İnsanlar

S. EYÜBOĞLU

Rüzgâr, Cahit Külebi'nin son şiir kitabının adı, ötedenberi de şiir dünyasının baş tadıdır. Hemen hiç bir şiirinden eksik etmediği rüzgârı bu sair kendine ikinci bir nefes etmiş gibidir: İçinde olup biten, rüzgârdan bellidir. Bu rüzgâr Adamın Birinde, Sivas yollarında, daha sert esiyordu:

Bir rüzgâr eser ki bıçak gibi
El ayak şişer...
Akşam rüzgârlarıyla güneş savrulur

Külebi'nin kalbi o zaman rüzgârda bir yaprak gibi çarpınıyordu. Ama kendi haber vermisti Bir başka çeşit eserek rüzgâr diye. Bakın şimdi nasıl esiyordu:

Husreti yeşerten ufak
Ufak esen mavi rüzgâr...

Rüzgâr eserdî hafiften gözlerinde...

Bağrımı açıp ügüt ügüt
Esen serin rüzgârma...

Ama Külebi'nin rüzgâr bütün çeşitleriyle hep memleket içlerinden esmiş, yeni Türk şiirine bambaşka bir Anadolu kokusu getirmiştir. Dağlarda:

(Rüzgâr) Bulutları koyun gibi gütmüştür.

Okşayın otları yaylalarda
Büyütmüştür
Köylerde: Islak karanlık odalarda
beşik sallamıştır. Şehirlerde: Haşhaş çiçeğine benzer kızlar görmüştür.

Rüzgâr Külebinin şiirine böylesine işlemiş ki adı söylenmediği yerlerde bile esiyor gibidir:

Yarış eden axtarın yelesinde
Toz idim.
Ben yalnızlığı

Gökte uçar gördüm...
Kırlangıçlar gibi ışıklar bizi
Okşayın okşayın geçiyordun...

Kuşlar geçiyor gözlerinden
Bir uçuşta...

Vehsalı Bir rüzgâr esiyor ne rüzgâr bilmezsiniz, Edirne'den Ardahan'a Ardahan'dan Edirne'ye, Boz kanatlı üveyiklerle olduğu kadar Külebi'nin bütün düşünceleriyle sarımsak dolmuş. Rüzgâr gibi olmasını istediği oğlu da beraber.

Gerçek şiirin iliklerine işleyen, hem dışarda hem düşüncede esen bu mavi rüzgârın getirdiği nedir Bütün mesele şiirde rüzgâr estirmek mi? Hem de gelip geçen, dokunup kaçan, hiç bir kapıyı zorlamayan bir rüzgâr... Külebi'nin bu rüzgâr içinde asıl getirdiği bir insan sıcaklığıdır. Adamın biri de, Rüzgâr da insanın peşindedirler. Ama bu insan ne büyük harfli ve soyut, ne de bir tek ve soyadlıdır. Hem yerli, hem dünyadadır. Külebi'nin insanı, daha doğrusu insanları. İyisi kötüsü ve dünyamızda olduğu gibi en çok fakirli fukarada vardır: Büyük yığınların belli belirsiz insanları diyelim: İnsanlar üst üste uyuyorlardı... Adamın gözünü yorgun argın geceye doğru yürüyorlardı... Kadınlar gördüm çocuğu kucaklarında... Sade bunlar mı Cahit Külebi? Adana'da, Kayseri'de, İzmir'de... Rüzgâr gibi kızlar, mahzun çocuklar... İnsanlar, seytamin sütkardesti, O zaman söğmek geldi içimden, Ayrıptır söylemesi... Kasabalar gördüm eskimisi, küçük, dar-madağın... Küçük vadilerde küskün kimsesiz köyler... İnsanlar doldurmuş sokakları, Güneşle kucak kucaka...

Rüzgâr dağıtmışa benziyen bu insanlığın içinden bazan bir tekinin gözleri yüze çıkıyor, keskin bir vuzuha parlayıp sönlüyor:

Yanıp sönerdi ıslak ıslak
Yeşil tütün renginde gözleri

Teklikle çokluk, köyle şehir, memleketle dünya arası bir insanlık, gerçekle hayal arası bir tabiat, acıyla tatlı arası bir duyus, türkçüyle senli benli söz arası bir dil. Külebi bu mutedil şiir iklimi içinde bize Apollinaire'in Fransız şiirine getirdiği bir çeşit yeni romantizmi getiriyor. Ama ne söylemek istediğini yine Külebi daha iyi anlatacak galiba. Şu misralar hepsini toparlıyor gibi: Şimdi dünyada bazı kadınlar Ak südü dolup dolup Çocuğunu emzirmektedir Bazı ekimler Bazı ağaçlar Bazı insanlar büyümektedir Bazı insanlar Kötülük çüşümektedir.

Aşağıda okuyacağımız şiirlerden ilki 16 ncı sayımızda çıkmıştır. İkincinin anlaşılabilirliği için birinciyi tekrar basıyoruz:

KUYRUKLU ŞİİR

Uyşamayız, yollarımız ayrı;
Sen ciğercinin kedisi, ben sokak kedisi;
Senin yiyeceğin, kalaylı kapta;
Benimki aslan ağzında;
Sen aşk rüyası görürsün, ben kemik:
Ama seninki de kolay değil, kardeşim;
Kolay değil hanı,
Böyle kuyruk sallamak Tanrının günü.

Cevap

— Ciğercinin kendisinden sokak kedisine —

Açlıktan bahsediyorsun;
Demek ki sen komünistsin.
Demek bütün binaları yakan sensin.
İstanbul'dakileri sen,
Ankara'dakileri sen...
Sen ne domuzsun, sen!

Orhan VELİ

İÇİN MESELESİ

Suat TAŞER

M

emleketin birinde çocuk ölmü endişe verici bir dereceyi bulmuş. Bu vesile ile doktorlara bilim adamlarına sorulmak üzere geniş bir anket tertiplenmiş. Toplanan cevaplar gıda yetersizliği, genel yaşama şartlarının bozukluğu, sağlığın korunması bahsinde hükümlü süren bilgisizlik v. s. gibi bir takım belli noktalar etrafında toplanmış. Anketin soruları, isabetli bir düşünce ile, bir kez de sanatkarlara sorulmuş. Doktorların, ağır başlı bilim adamlarının bildikleri, dedikleri yanında sanatkarların da kendilerine göre düşündükleri, söyleyecek bazı sözleri olması tabii değil midir? Sanatkar deyince, bir çoklarının sandıkları gibi, akla ille his ve hayal oyuncuları, renk, çizgi, parlak söz ve kafiye uzmanları mı gelmeli? Ah, şu gerçekleri ters-yüz etme illeti! Toplum içinde, toplumun halledilmeyi, cevaplandırılmayı bekleyen yığınlarla dertleri ve meseleleri içinde sanatkarı faydasız, hazzardan yiyici, parazit bir hale getirmek için ellerinden ne geldiyse yaptılar. İşin kötüsü, o kadar ustaca ve sinsice yaptılar ki, nihayet sanatkarı da faydasızlığa, hazzardan yiyiciliğe, parazitliğe alıstırdılar.

Yok, ressam resim için resim yapmış da, resim için yaptığı resimden dolayı da ressam olmuştur! Yahut, sair dediğin, şiiri şiir için yazan, yazdığı şiirde de tıpkı kelimeleşmiş gibi insanları, insanların kaabil olduğu kadar süflü dertlerini "ham madde" olarak kullanır; böylece ne

kadar göz boyar, kulak aldırırsa o kadar "büyük" sair olurmuş! Doğrusu, pes!.. Ne günlere kaldık, ey namuslu sanat Tanrısı Apollon? insamın avazı çıktığı kadar bağıras geliyor. Hani şöyle bir düşünce... Neyse, geçelim.

Ne diyorduk? Daha doğrusu ne diyecaktık? Kusura bakmayın, sanat için, sanatkar için söylenen yalanlara hiç tahammül edemiyorum. Bu yüzden de heyecanlanıyor, ikide bir sözün ucunu işte böyle kaçıyorum. Evet, hatırladım, çocuk ölümlü anketine doktorların, bilim adamlarının verdikleri cevaplardan sonra sanatkarların cevaplarından bahsedecektik.

Anket soruları kaç kişiye ve kimlere sorulmuş? Önemli olan bu değil. Asıl önemli olan, bir sairin verdiği cevaptır. Sair demiş ki: "Çocuk ölümlerinin bu dereceyi bulmasının sebebi, yalnız sefalet, bilgisizlik v. s. değil, aynı zamanda sairlerin ihmaldir. Eğer sairler ana sütünün kuvveti, koruyuculuğu, besleyiciliği hakkında şiirler yazmış olsaydılar, çocukların çoğu ölmeyebilirdi."

Buyurun bakalım! Şiir sair için mi, sair şiir için mi? Yoksa her ikisi de başka şey için mi?

Bence hatâ ve safsata, sanatın kullandığı vasıtaları, yöneldiği, yönelmek zorunda olduğu amacı birbirine karıştırmaktan doğuyor. Birçokları, ya bilmediklerinden, ya da sırf kötlü niyetlerinden, amacı vasıtada görüyorlar.

İşte, yanlış, tehlikeli ve zararlı olan da budur.

HİKAYE

İKİ KIZ

Orhan KEMAL

Ankara radyosu, radyosu olanlara aydın geceler dilliyordu; ben evime bükülen son köşeyi döndüm. Yıkarda ne ay vardı, ne de yıldız... Sert rüzgâr yolun iki tarafındaki sızma ağaçların hışıltıydı. Birden soldaki viraneliğin koyu karanlığı içinde, telâsla koşan bir insanın ayak seslerini duydum. Yaşadım, o tarafa dikkatle baktım. Gözlerim karanlığa alışınca, pantolonunu çekştirerek uzaklaşan iri kıyım birini farkettim. Durdum. Ayak sesleri derinlerde kayboldu... Birseyler seziyordum. Tam yoluma devam edecektim ki, paçavralar içinde ilk küçük kız yanıma sokuldu.

"Orada ne yapıyordunuz?" diye sormuş bulundum. İkisi birden: "Sana ne?" dediler.

Sonra biri bir yanıma geçti, öteki öbür yanıma. Sağımdaki: "Parayı veren düdüğü çalar öğlum!" diye elime vurdu.

Her şeyi anlamıştım. Bu sefer sozuldukları: "Sen de gel istersen!" dedi.

"Geleym, dedim, haydi! Nereye gideceğiz?"

"Şu arkada yerimiz var bizim. Değil beğli, feriştağ bile görmez!" Ötümde yürüdüler, peşlerine takıldım. Bir elektrik lambasının altından geçerken dikkat ettim; benim dokuz yaşındaki kız kadaylar ancak...

Birtakım köşeler döndük, dar sokaklar geçtik. Sonra, çıkmaz bir köşeye daldık. Nerden ışık aldığı belirsiz yüksek, beyaz bir duvarın önündeki taş yığınlarının orda durduk.

"Haydi, dediler, çabuk olalım.. Hangimizle?"

Lâalettayın: "Seninle!" dedim, öteki uzaklaş.

"Gel! dedi" yürüdü. Aralarında otların fışkırdığı iri taşlardan birinin üstüne yanyana oturduk.

"Evvvelâ para!"

Dedi. Sonra, müsteriyi kaçırdım korkusuyula olacaktı:

"Kusura bakma, diye söylendi, ağzımız yandı da."

İstedigi elli kuruşu zayıf, çocuk avucuna bıraktım. O, tam harekete geçecekti.

"Dur, dedim, acele etme!"

"Ne?" dedi.

"Sizin anneniz, babanız yok mu" diye sordum.

Omuz silkti.

"Vaaaar!..."

"Böyle yaptığınızı bilmiyorlar mı?"

"Biliyorlar..."

"Biliyorlar mı?"

"Bilmiyorlar ya, ne var ki?"

"Onlar mı diyorlar, gidin böyle böyle yapın diye?"

"Demiyorlar ama... Gidin para kazanın diyorlar!"

Sonra usul usul anlattı:

"Fabrikada çalışıyorduk, garçurlarda... Memurlar geldi, yaşımız ufak diye, işten çıkardılar..."

Yakınlarda bir beğli düdüğü. Telâşlandı:

"... haydi, haydi... Çabuk olalım!"

Kalktım. Güneşte açık kalmış bir aptesâne kadar pis kokan bu taş yığınlarının arkasından uzaklaşmak istiyordum.

"Nereye?" diye sordu.

"Gideceğim, dedim, sen param aldın ya..."

Yanımdan fırladı. Taş yığınlarının öbür tarafındaki arkadaşımın yanına gitti, telâşlı bir şeyler anlattı. Tam yanılarından geçiyordum; beriki:

"Desene, dedi, enayinin biri!"

FADİK KIZLA KUŞ

Fadik kız Fadik kız
Kuşa bak kuşa
Süzüm süzüm süzülüyor havada
Kuş musun
Şeytan uçurtması mısın ağabey
Bu ne keyif böyle
Kedi desen öyle
Köpek desen öyle
Tavuklar horozlar öyle
Ağaç veryansın etmiş pembeyi yeşil
Donanma sanki mübarek
deliye dönmüş çayır çimen
Hah gibi kara toprağın üstü
Fadik kız Fadik kız
Fırlat çarığı çorabı
Yürü
Bir daha söyletmedi Fadik kız yürüdü
Az gitti uz gitti
Dere tepe düz gitti
Balıbalaları emerek
Burnunu çekerek
Ver elini çekelek
Ben sana küselek
Gide gide bir ağacın dibine vardı
Ağaç büyük
Üç adam kucaklayamaz
Dalları nah belim gibi
Yaprakları yeşil
Ama ne yeşil
Karaya çalar yeşillikten
Ağaç dile geldi
Fadik
Buyur ağaç
Karnın aç mı
Aç ağaç aç
Çelerten dill doluştı Fadik'in
Ağaç sordu
Ne yersiniz siz sizin köyde
Ekmek yerik
Başka
Tarahana yerik
Başka
Pancar yerik
Başka
Başka ekme yerik
Ağaç kızdı
Bana bak Fadik
Doğru söyle
Başka ne yersiniz köyde
Erik yemezsiniz erik
Yerik
Ağaç küplere bindi
Ulan piç kurusu
Siz et yersiniz köyde
Yerik
Siz börek yersiniz köyde
Yerik
Ha şöyle imana gel
Yerik
Siz makarna yersiniz köyde

Yerik yemelik yerik
Vay

Ağaç sıyrıp köklerinden birini toprağın altından
Bir tekme salladı Fadik'in kucına
Fadik balon gibi
Yükselmeğe başladı havalara
Bereket
Sallıfuzuktur kuşa
Hani şu canım
Şu yukarda lafı geçen kuş
Kaptığı gibi Fadik'i
Gak deyince et
Guk deyince su
Yerden yedi kat arşa kanatlandı o hızla
Baktılar cennet
Cennette bir kalabalık
Bir kalabalık
İğne atsan yere düşmez
Çukurova ırgat kahvesi sanki mübarek
Ama öylesine değil
Lüküs kıbar
Duvarlar silme mahallebi
Ayn onördü gibi gülmanlar
Gülmanların peşi sıra rintlere
Kırk dokuzluk abı kevserler patlatılmış
Çiğir kebabları sulu sulu
Kimi güler
Kimi konuşur
Kimi
Canlı rahmete son çektiği şağarla döner
Velhasıl alem
Rintlere biri Fadik'e sordu
Çiğir yermisiz siz sizin köyde
Yerik
Hind dolması
Yerik
Libido
Yerik
Mr. Pckwick
Yerik
Eveleme develeme deve kuşu kovalama
Yerik
Peki sey yermisiz sey
Yerik
Miyan kökü
Yerik
Mısır koçanı
Yerik
Hayalşehir
Yerik yemelik yerik
Bir tekme salladı Fadik'in kucına
Sür deveci develeri yokuşa
Ak göğüste gül memeler tokuşa
Derken efendim cumburlop
Yeni baştan yer yüzüne idller
Fadik iki göz iki çeşme doğru eve
Kuş
Şeytan uçurtması gibi süzülmeğe
Bırc bırc söylenmeğe havalarda

Oktay RIFAT

ta hikâyeciler var ki sümüklüböcek gibi kalır bu aslan hikâyecinin yanında. Orhan Kemal'in üstün bir sanatçı yapan sırrı, bence, seçtiği konularda aramalı. Orhan Kemal tabiat ve toplum dediğimiz kör bir gevece içinde önce bir lokma ekme, sonra haklı bir saadet için, bilerek bilmiyerek, paralanıncasına çalınan, çarpınan insanların hikâyesini anlatıyor. Jack London'un buz göllerinde tortop olmuş bir kirpiyi haklıyabilmek için kırk sekiz saat pusu kurup bekleyen aç hayvanları gibi, meselâ o essiz Uyku hikâyesinde onikişer, onüçer yaşında cıvız çocuklar, bakıyorsunuz kaçın doymak için iki iş gününü yirmidört saate sığdıracağız diye ecel terleri döküyorlar. O hikâye yalnız bunu mu anlatıyor? Hayır. O hikâye belirli bir zamanda yaşayan belirli insanların ruhlarını da inceliyor. İnsan ruhunun içinde bulunduğu madde girebileceğini bize sezdiriyor. de çevresine göre nasıl kalptan ka-Bir usta başının, bir Celâl ustanın, bir çocuk Sami'nin duyusu, davranış farklarını tam bir gerçeklik içinde görüyor, artık Orhan Kemal'in bizi kandırmadığına, bu hikâyeleri bize hoşça vakit geçirtmek için yazmadığına inanıyoruz. Böylelikle hikâyeciler büyük tabiat manzaralarının tesirinden daha da gerçek bir tesir bırakıyor üstümüzde. Evet, Orhan Kemal'in hikâyeleri bir orman yangını kadar haşmetli ve tesirlidir. Sanatı, sadece bir deyiş, bir üslup işi olarak ele alanlara ne güzel ders. İncir çekirdeği doldurmayan, çoğu zaman vehimlerin önümüze sürdüğü bir takım cıvız meseleleri, şöyle mi söylesem, böyle mi söylesem diye doksan dokuz günde ısıtıp önümüze süren şairlere, romancılara, hikâyecilere, resamlara ne müthiş cevap. Peynir gemisi lafla yürümez demiş atalarımız. Önce yürüyecek bir gemi, anlatılacak gerçek bir konu gerek. Anlatıştı, şekildi, bunlar istem gibi arkadan gelebilir demiyecim ama, adam o kadar da önemli şeyler değil bunlar.

Oktay RIFAT

Dergiler

YENİ ADAM

Yeni Adam dergisinin son sayısında Baltacıoğlu: "Bugünkü okullar Türkiye'nin istediği yeni adamı yetiştiremez" demekle kalmıyor; okullara okutma pedagojisi yerine yaratma pedagojisini girmesini, tekniğin, âletlerin kültür aracı olarak kullanılmasını, elişleri yerine gerçek sanat ve zanaatların geçmesini istiyor. İş eğitimi sözünü kullanmıyor ama, örsü, çekici, keseri, rendeyi kullanıyor, hem de şiir, resim ve felsefenin yanı başında. Bütün bunlar söylenir de Köy Enstitüleri hatıra gelmez olur mu? oluyor işte, yazıda hiç onlardan bahis yok. Gerçi Baltacıoğlu'nun bu ileri fikirleri Köy Enstitülerinden eskidir. Ama nasıl oluyor da bir pedagoğ kendinin de istediği bir yolda türlü halere giren gerçek bir kurumun adını anmıyor? Daha nice zaman fikirlerimiz bir yana, olan biten bir yana gidecek?

Aynı dergide Yeni Adam şunları söylüyor: "Mehmet Akif'e zaman zaman çatanlar ve

Bunu benden duyduunuz ben ki evet Arnavudum.. Türk Arapsız yaşamaz, kim ki yaşar der, delidir.

gibi mısralarına dokunulan olmuştur. İstiklâl marşı şairinin Türklüğü bir islam birliği içinde anladığı düşünülünce bunu mazur görmek icabeder." Bu müsamahaya diyecek yok, ama bu fikirlerinden örürü Akif'e çatanların da hiç değilse o kadar mazur görülmesi gerekir.

POSTADAN ŞİKAYET:

Bazı abonelerimiz gazetelerini geç aldıklarından, bazılarını hiç almadıklarından dert yanyorlar. Bazı şehirlerdeki okuyucularımız da gazetemizin satışa çok geç çıktığını söylüyorlar. Bu işle yakından ilgilendik. Şu gün, çoğu zaman, postada olduğunu gördük. Üstündeki tarihten dört gün önce Ankara'dan postaya verdığımız gazeteler, gününde İstanbul'a bile gitmedi. Posta müvezzileri bunları ait oldukları yerlere götürmüyorlar. P.T.T. Genel Müdürlüğünün de ilgilendiğini dileriz.

YAPRAK

ÖZLEYİŞLER

Aklın zıddı akılsızlık değil, ekseriyetin aklı selim dediği şeydir.
Franz von Hochen (1634 - 1704)

Hakiki eşekler eşekler arasında mı çoktur yoksa insanlar arasında mı, bir türlü anlaşılammıştır.

James Strike (? - 1397)

Şiir, ufuklarda yükselen nâzenin bir balondur.

Şundan bundan

ANTIGONE İLE SCAPIN'IN DOLAPLARI

Ankara'da, Küçük Tiyatro'da, çağdaş Fransız yazarlarından Anouilh'un Antigone adlı eseri ile Molière'den Scapin'in Dolapları oynanıyor. Şimdilik, ne eserler üzerinde duracağız, ne de oynamışlar üzerinde. Başka bir noktaya dokunmak istiyoruz.

Her iki eserden de parçalar çıkarılmış. Antigone'den çıkarılan parçalar açık saçık görüldüğü için ç-

karılmış olacak; Molière'in eserinden çıkarılanlar, eserde adliye-ye karşı hırpalayıcı bir dil kullanmasından. İyi ama hangi adliyeye? Fransız adliyesine. Ne zamanki Fransız adliyesine? 17 nci yüzyıldaki Fransız adliyesine. 17 nci yüzyıldaki Fransız adliyesinin haysiyetini korumak bize mi düşmüş diyeceksiniz. Herhalde öyle olmalı. Çünkü böyle bir vazifeyi kabullenmek bugüne kadar ne bir Fransızın aklına gelmiş, ne de bu eseri yüzyıllardır kendi sahnelerinde oynatan milletlerin. Hatta bu eser XIV. Louis zamanında bile, yani çağının ve memleketinin mahkemelerine hüküm ettiği sırada bile kimseyi incitmemiş. 1935 yılına kadar yalnız Comédie - Française sahnesinde 1024 defa oynanmış da kimse ağzı-

nı açıp birşey dememiş. İyi ama, bundan bize ne? O milyonlarca, o milyarlarca insan 17 nci yüzyıldaki Fransız adliyesinin şerefini korumayı düşünmemişse biz de mi düşünmeyelim? Biz dostları da mı düşünmeyelim?

Şaka bir yana, gülünecek bir hâl gibi anlattığım bu hâl, aslına bakarsanız, ağlanacak hâl. İşin daha acı tarafı da şu: Bu eseri bir zamanlar Vefik Paşa ile Ali Bey de Türkçeye çevirmişler. Çevirmişler değil, daha fazlası, Türk hayatına uydurmuşlar. Orada tekdik edilen adliye de Türk adliyesi olmuş. Ama gene de o parçalar çıkarılmamış. Abdülhamit devrinde bile çıkarılmamış. "Neden?" dersiniz. Sebep meydana. O gün bir tek Abdülhamit varmış. Bugün bir sürü Abdülhamit var.

İş, olanı belirtmekle bitmiyor. Derde deva aramak gerek. Bu dolu dizgin ilerleyen softalığı önlemedikçe memleketinde ne bir sanat hayatının gelişmesini bekleyebiliriz, ne de bilim alanında ilerlemek mümkün olur. Birakin bir tiyatromuz, bir şiirimiz, bir resim sanatımız olmasın; birakin hürriyette, haktan, eşitlikten söz açmanın suç sayılması; işi ölçsüzlük adına, mantıksızlık adına alabildiğine ilerleye götürmek o kadar kolay ki!

Sahne bir evin sefaletini anlatmak Türk altesine hakarettir; böyle eser istemezlik. Mehmet Akif kötü şairdir demek mukaddesatımıza tecavüzdür; böyle adam istemezlik. Dil devriminden yana olmak kominform uşağı olmak demektir; böyle dil istemezlik. Yunan klâsikleri komünist propagandası yapmaktadır; böyle kitap istemezlik. Nedir istediğiniz acaba? Eser yasa etmek, kitap toplamak, gazete kapatmak, rektör dövdürmek, tek güvenimiz olan kanunu hiçe saymak mı?

Üstelik bu işleri memleket yararmasına yaptığımızı söylüyoruz. İstedikimiz kadar söyleyelim, kim inanır? O. V. KANIK

KİTAPLARIMIZ

Ahmet Muhip Dranas	Gölgeler	125 Krş.
Melih Cevdet	Rahatı kaçan ağaç	75 Krş.
Oktay Rifat	Yaşayıp ölmek, aşk ve avarellik	
	üstüne şiirler	125 Krş.
Orhan Veli	Garip	100 Krş.
" "	Vazgeçemediğim	75 Krş.
" "	Destan gibi	50 Krş.
" "	Yenisi	100 Krş.
" "	Karşı	75 Krş.
" "	La Fontaine'in Masalları I	50 Krş.
" "	La Fontaine'in Masalları II	50 Krş.
" "	Fransız Şiiri Antolojisi	100 Krş.
" "	Nasrettin Hoca	100 Krş.

Bu kitapların bir kısmı piyasada kalmamıştır. Yalnız gazetemizden tedarik edilebilir. Abonelerimiz bunları yüzde yirmi ekşiğine alırlar. Para yerine posta pulu da gönderilebilir.

ESKİ SAYILARIMIZ

Eski sayılarımızdan bazıları yok denecek kadar az kalmıştır. Onun için, bu sayıları üzerlerinde yazılı olan fiyatla veremeyeceğiz. Eski sayılarımızdan almak isteyenler sayı başına 25 kuruş yahut da 25 kuruşluk posta pulu göndermelidirler. Birinci sayıdan onikinci sayıya kadar takım halinde almak isteyenlere, bir kolaylık olmak üzere, bu takımı 250 kuruş karşılığında gönderebileceğiz.